

СТАНОВИЩЕ

от д-р Руси Николов Николов,
доцент в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление 2.1. Филология

Докторска програма: Романски езици

Автор: Соня Хмаяк Мекенян

Тема: КАТЕГОРИЯТА ТАКСИС В СЪВРЕМЕННИЯ ФРЕНСКИ И БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Научен ръководител: проф. д.ф.н Вера Маровска, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Докторантурата на Соня Мекенян, както и процедурата за защита на дисертационния ѝ труд, отговарят напълно на законовите изисквания, както и на Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Докторантката е представила всички необходими за рецензиране материали.

Биографичните данни, както и личните ми впечатления за Соня Мекенян като докторантка и като преподавател по съвременен френски език към нашата катедра ми дават основание да твърдя, че тя има необходимите качества за пълноценно професионално развитие в избраното от нея направление.

Оценката ми за труда е положителна. Тази оценка се оформя още от самото заглавие, което дефинира кратко и ясно темата. Приносният характер на труда се свежда до успешното приложение на една нова за френското езикознание концептуална схема за обективно описание на темпоралните отношения в този език. Задачата на С. Мекенян „се състои в проверката, дали френската глаголна система е съотносима с българската, и то най-вече относно признака относителност и неговото възможно морфологично изразяване.“

Предварителната ми положителна ми оценка за труда се оформя и от първите изречения на увода, където категорично се обосновава научно-приложната значимост на темата. Това въведение е образец за правилен подход при изложението на една докторска дисертация. Соня Мекенян извежда научно-приложната значимост и актуалността на разработката, като отчита следните два факта. От една страна, съществува функционално подобие в глаголната морфология на двата езика, а от друга страна, съвременните описания на темпорални системи във френския и в българския език (включващи в себе си глаголната морфология) се различават значително.

На научно равнище, създаването на модели с максимална общност (без да са задължително по-сложни от частните модели) е фундаментална цел. На приложно равнище, всеки

специалист по съвременен чужд език, както е Соня Мекенян, е мотивиран в своите научни търсения да направи по-ефикасен своя инструментариум от модели и методи с приложение при овладяването на съответния език. Безспорно е, че ако една и съща гледна точка ни позволява да систематизираме и да осмислим еднакво добре, и така лесно да съпоставим фактите в родния и втория език, то тази гледна точка има и определено висока приложна стойност в чуждоезиковото обучение и в преводаческата дейност.

В българската граматика таксисът е категория, която се основава на противопоставянето между т.н. относителни и неотносителни времена с помощта на морфологични маркери (поради което тази категория се определя по-специално като морфологична). Казвам „така наречените“, защото признакът относителност и съответните две грамемии се нуждаят от задължително пояснение. Една свободна интерпретация на прагматико-семантично равнище ни позволява да разглеждаме всяко глаголно време като относително, но в случая като относителни се определят времената, „ориентирани към минал момент и чрез него към момента на говорене“. Важно е да се поясни още, че „този „допълнителен“ ориентационен момент [...] може да се подразбира от ситуацията и контекста.“ Освен това, грамемите са само две, защото „съществуват само два граматически [морфологично маркирани] ориентационни момента – моментът на говоренето и миналият ориентационен момент, които служат за ориентир на българските глаголни времена.“

Соня Мекенян е отлично запозната с въпросите, свързани пряко или косвено с темата на дисертацията ѝ. Библиографията е изчерпателна и, което е по-важно, адекватна.

Публикациите на докторантката по темата на дисертацията са обсъждани активно на научни форуми и рецензирани. Те отразяват най-важните резултати и приноси на дисертационния труд.

Приемам напълно изброените научни приноси в автореферата на дисертационния труд на стр. 30. Авторефератът като цяло отразява коректно резултатите и приносите на дисертационния труд и отговаря на всички други изисквания за такъв документ.

Заключение

С. Мекенян показва в своето изследване сериозни по обхват и задълбоченост знания в областта на френската граматика, както и оригинален, но същевременно строг научен подход към изследваните явления. Приносите на труда ѝ имат определено научна и приложна стойност и откриват интересни перспективи за по-нататъшна работа по темата. С оглед на това препоръчвам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

14.10.2016 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Руси Николов